

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage[n]

Zaaknummer: 1452795

1

Behandeld door

Doorkiesnummer

Vries

P. Koekoek

0592-266606

2 juni 2023

Aan: Gemeenteraad Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

gemeente Tynaarlo

Onderwerp: Van gras naar woning: Opvang, asiel en huisvesting in gemeente Tynaarlo

Geachte raadsleden,

In onze brief van 10 mei jongstleden informeerden wij u over het stopzetten van het project Flexibele Volkshuisvesting Tynaarlo (FVT). De afgelopen tijd zijn wij nagegaan waarom dit project niet heeft opgeleverd waarvoor het was opgestart en hebben wij bedacht hoe we alsnog dat doel kunnen bereiken.

Wat was de gedachte achter FVT?

Met het project FVT dachten wij op heel korte termijn twee prangende vraagstukken tegelijkertijd te kunnen oplossen. In de eerste plaats dachten we hiermee een oplossing te hebben voor de door ons gevoelde morele verplichting om te helpen de druk op het aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in Ter Apel te verlichten. Anderzijds leek FVT de oplossing voor onze wettelijke verplichting om een bepaald aantal statushouders in onze gemeente te huisvesten. Daarbij leken de voorbereidingen voor nieuwbouwwijk Laarhove ons een unieke kans te bieden. We dachten daar met spoed tijdelijke woningen te kunnen plaatsen voor tachtig tot honderd mensen. We zouden dan een plan en verantwoording voor de provincie als toezichthouder op de huisvesting van statushouders hebben, we zouden per direct voldoen aan onze taakstelling huisvesting statushouders en we zouden indirect zorgen voor een afname van de toegenomen druk op Ter Apel. Voor met name dat laatste voelen wij een enorme urgentie en willen wij verantwoordelijkheid nemen. Alles wijst erop dat er ook deze zomer in Ter Apel weer vluchtelingen op het gras zullen slapen en ons college vindt dat in een land als Nederland volstrekt onacceptabel. Door haast te maken met de huisvesting van statushouders, dachten wij ons steentje bij te kunnen dragen om het grasveld deze zomer leeg te houden. Tegelijkertijd kan het ontbreken van een concreet plan om te voldoen aan onze taakstelling voor de huisvesting van statushouders er uiteindelijk toe leiden dat de provincie de regie van ons overneemt. Dat vinden we niet wenselijk, we willen daar zelf invloed op houden. In de raadsvergadering spraken wij daarom van 'bloedspoed' bij het project FVT.

Wat is nu eigenlijk het probleem?

Woningmarkt uit balans

Gemeente Tynaarlo heeft te maken met een aanbod op de woningmarkt dat niet meer aansluit op de vraag. Met name de sterk gestegen instroom van statushouders (asielzoekers met een verblijfsstatus en

Postadres

Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres

Kornoeljeplein 1, Vries

Website

www.tynaarlo.nl

Bankrelaties

IBAN: NL02BNGH0285079050

IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer

[0592] 26 66 62

Faxnummer

[085] 20 84 923

E-mail

info@tynaarlo.nl

BIC: BNGHNL2G

daardoor recht op reguliere huisvesting) en een beperkt aanbod van sociale huurwoningen heeft vraag en aanbod uit balans gebracht. De instroom van te huisvesten statushouders wordt vastgesteld door het kabinet en gecoördineerd door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Het kabinet stelt vast hoeveel statushouders in heel Nederland gehuisvest moeten worden, het COA laat gemeenten via de halfjaarlijkse 'taakstelling huisvesting statushouders' weten hoeveel en welke statushouders moeten worden gehuisvest in de gemeente, de provincie fungeert als toezichthouder op de uitvoering van deze gemeentelijke taak. Sinds 2003 heeft Tynaarlo in totaal 600 statushouders gehuisvest van de 612 die we volgens onze taakstelling moesten huisvesten, oftewel: twintig jaar lang gemiddeld 30 statushouders per jaar en vrijwel onze hele taakstelling. Inmiddels is de taakstelling echter gestegen naar 41 statushouders voor alleen al de eerste helft van 2023 en naar 53 voor de tweede helft van 2023; dit jaar moeten we dus 94 statushouders huisvesten, ruim het drievoudige van wat wij tot nu toe deden. De statushouders worden voornamelijk door de woningcorporaties gehuisvest in sociale huurwoningen, in het toewijzingsbeleid is opgenomen dat hiervoor één op de vijf sociale huurwoningen worden gebruikt die beschikbaar komen. Sinds eind 2021 kan de Tynaarlose woningmarkt niet meer voldoen aan deze taakstelling en huisvesten we ten opzichte van onze taakstelling 12 tot 17 statushouders te weinig. De toegenomen instroom is met name een probleem voor gemeenten zoals Tynaarlo, omdat de samenstelling van de instroom op de woningmarkt hierdoor in korte tijd substantieel is veranderd. Van oudsher was er in onze gemeente vooral behoefte aan koopwoningen en is voor die woningzoekenden gebouwd. Met de instroom van statushouders bestaat de instroom nu voor een steeds groter deel uit mensen die op zoek zijn naar sociale huur, wat een aanpassing van onze woningmarkt vereist. Deze aanpassing kost tijd en in de tussentijd levert de mismatch tussen vraag en aanbod verschillende problemen tegelijkertijd op, zoals groeiende wachtlijsten bij woningcorporaties, inwoners die illegaal op vakantieparken gaan wonen, jongeren die noodgedwongen langer thuis blijven wonen of vertrekken uit de gemeente en statushouders die hoognodige bedden in asielzoekerscentra (AZC's) bezet houden.

Asielketen loopt vast

Zo lang er voor statushouders geen woningen zijn gevonden via de taakstelling huisvesting statushouders blijven zij wonen in één van de ongeveer 180 asielzoekerscentra in Nederland. Dit levert problemen op voor de hele asielketen in ons land (zie ook: bijlage). Doordat statushouders niet uit de AZC's kunnen vertrekken, kunnen er geen nieuwe asielzoekers naar de AZC's. De asielzoekers moeten daarom in het aanmeldcentrum van de IND in Ter Apel blijven zitten. Hierdoor blijft het aanmeldcentrum vol zitten en kunnen er geen nieuwe vluchtelingen in procedure worden genomen. En zo komt het woningmarktprobleem uiteindelijk bij de eerste groep in de asielketen terecht; de vluchtelingen die nog in procedure moeten worden genomen. Zij moeten in de hal, in nooddtenten of buiten het aanmeldcentrum wachten op de start van hun procedure en in het ergste geval in de buitenlucht slapen zoals vorig zomer het geval was.

Waarom was FVT niet de oplossing?

Zoals gezegd dachten we met FVT zowel onze woningmarkt als de asielketen op korte termijn te kunnen verlichten door tijdelijke woningbouw op een locatie die toch al voorbereid werd voor permanente woningbouw. Hiermee zouden in de hele asielketen tachtig tot honderd mensen kunnen opschuiven en dus uiteindelijk bijna honderd vluchtelingen minder 'op het gras' in Ter Apel hoeven slapen. Helaas bleken er meer haken en ogen aan het snel huisvesten van statushouders dan gedacht. Op de woningmarkt zijn statushouders namelijk gewoon nieuwe inwoners van onze gemeente die, net als andere inwoners, recht hebben op degelijke huisvesting. Het realiseren van goede woningen inclusief het doorlopen van de daarbij horende procedures kost veel tijd waardoor de tijdswinst ten opzichte van de bouw van permanente sociale woningen in Laarhove steeds minder werd. Voor de statushouders zou dit wellicht op de middellange termijn nog steeds een oplossing zijn, maar voor het willen ontlasten van het grasveld in Ter Apel is er meer haast geboden. Oftewel: aan de bloedspoed die we vanwege Ter Apel voelen kan de versnelling van de huisvesting van statushouders niet voldoen.

Wat is dan wel de oplossing?

We zijn tot de conclusie gekomen dat we de twee problemen niet met één project kunnen oplossen maar dat we via verschillende parallelle lijnen te werk moeten gaan. We onderscheiden vier lijnen waarop we in willen zetten, die ook terug te vinden zijn in de bijlage bij deze brief. Deze verschillende lijnen leveren verschillende oplossingen op verschillende termijnen voor verschillende doelgroepen, maar werken allemaal toe naar hetzelfde doel: het weer in balans brengen van vraag en aanbod op onze woningmarkt,

want alleen dat levert een structurele oplossing voor een heel aantal problemen. Daarbij vatten we het begrip 'woningmarkt' breed op; van tijdelijke woonplekken in diverse vormen van opvang tot aan de structurele uitbreiding van het permanente aanbod van huur- en koopwoningen in onze gemeente. Deze conclusie is besproken met de provincie vanwege hun toezichhoudende rol op het halen van de taakstelling huisvesting statushouders. Het is bij de provincie duidelijk dat Tynaarlo al lange tijd vanuit sociale bewogenheid grote inzet pleegt en zich volop inzet om te ondernemen wat nodig en mogelijk is om op langere termijn weer structureel te kunnen voldoen aan onze taakstelling. Met een concreet plan, dat inzet op verschillende doelgroepen in de asielketen, houden we regie op de uitvoering van ons huisvestingsbeleid.

Lange termijn – Woningmarkt

Voor de lange termijn zetten we in op structurele aanpassing van de Tynaarlose woningmarkt. Dit doen we de komende jaren door uitbreiding via nieuwbouw in Vries Zuid, Laarhove, het centrum van Eelde en overige vrijkomende locaties in Eelde, Paterswolde en de kleine kernen. Aangezien de samenstelling van de instroom is veranderd en er nu relatief meer vraag naar sociale huurwoningen is dan we gewend waren, geven we op al onze nieuwbouwlocaties meer ruimte voor deze categorie nieuwbouw dan in het verleden. Daarbij maken we met woningcorporaties prestatieafspraken over de uitbreiding van het aanbod sociale huur en spreken wij de woningcorporaties aan op hun verantwoordelijkheid om deze woningen zo snel te bouwen als mogelijk is. Daarnaast spreken we met de woningbouwcorporaties af dat zij terughoudend dienen om te gaan met de verkoop of afbraak van bestaande sociale huurwoningen.

Middellange termijn – Huisvesting statushouders

Aangezien het aanpassen van de woningmarkt tijd kost, nemen we voor de middellange termijn specifieke maatregelen om in afwachting van die aanpassing toch te kunnen voldoen aan onze taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Van deze groep huisvesten we al geruime tijd 80 personen in een zogeheten tussenvoorziening (TUVO) aan de Burgemeester Legroweg in Eelde. We willen verkennen of er mogelijkheden zijn om deze voorziening uit te breiden of een tweede voorziening te realiseren, echter daar hebben we momenteel nog geen concrete plannen of locaties voor. In ieder geval willen we nog steeds een aantal flexwoningen plaatsen om de druk op de woningmarkt tijdelijk te verlichten. Aangezien de gronden in Laarhove hiervoor niet lang genoeg beschikbaar zijn en de kosten daarmee te hoog worden, zij we op zoek naar alternatieve locaties voor deze flexwoningen. Momenteel zijn we bezig om dit verder uit te werken, zodra hierover meer bekend is, komen wij met een voorstel naar de raad. Een ander instrument om de taakstelling te realiseren is een wijziging van het toewijzingsbeleid voor sociale huurwoningen. Momenteel worden van de woningen die beschikbaar komen één op de vijf toegewezen aan statushouders. Deze verhouding kan worden aangepast, waardoor meer woningen kunnen worden toegewezen aan statushouders. Gemeente Utrecht heeft vorig jaar bijvoorbeeld tijdelijk alle woningen aan statushouders toegewezen om te voldoen aan hun taakstelling. Het college is hiervan echter geen voorstander, omdat daarmee de wachttijd voor andere woningzoekenden verder oploopt.

Korte termijn – Opvang asielzoekers

Al lange tijd voelt de Tynaarlose samenleving en politiek een verantwoordelijkheid om in onze gemeente plek te bieden voor hen die vluchten voor oorlog en geweld en in Nederland asiel hebben gekregen. Deze asielzoekers hebben nog geen recht op een woning, maar wel op huisvesting in de vorm van opvang. Van hen verblijven op dit moment 148 in het tijdelijke AZC Bladergroen en 28 in een speciale locatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) aan de Sportlaan in Vries. De AZC Bladergroen moet echter uiterlijk 1 juni 2024 wijken voor woningbouw. In plaats daarvan willen we een permanent AZC voor maximaal 250 personen in onze gemeente realiseren. Hierover zijn we inmiddels in gesprek met het COA over een aantal mogelijke locaties. Zodra er een besluit is genomen over de definitieve locatie zal de raad daarover geïnformeerd worden en zullen we dit verder uitwerken. Daarnaast bieden wij sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne een woonplek aan ongeveer 200 Oekraïense vluchtelingen, verspreid over een aantal particuliere opvanglocaties (veelal bij inwoners thuis) en twee gemeentelijke opvanglocaties (De Eswal in Vries en Akenveen in Tynaarlo). Het college is bereid deze opvang zo lang als nodig open te houden.

Ultrakorte termijn – Crisisnoodopvang

Sinds de tijd dat asielzoekerscentra de toestroom van asielzoekers niet meer aankunnen, is er in Nederland sprake van zogeheten crisisnoodopvanglocaties. Dit zijn locaties die in heel korte tijd kunnen worden ingericht als extra opvanglocaties naast de officiële AZC's. Als college laten we het initiatief voor deze vorm van opvang bij de samenleving, maar faciliteren we initiatiefnemers actief. Het eerste initiatief wat gerealiseerd werd, was de opvang van asielzoekers in Hotel Wapen van Vries. Dit is een initiatief van het hotel zelf en Inlia die hiervoor een overeenkomst sloten met het COA. De gemeente hielp bij de vergunningverlening en communicatie. Momenteel wordt er gewerkt aan een tweede initiatief op bedrijventerrein Vriezerbrug. Bij deze vorm van opvang hanteert het college een drietal uitgangspunten. Allereerst moet er goed overleg zijn gevoerd met omwonenden en andere belanghebbenden; de verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer, de gemeente kan daarbij ondersteunen. Daarnaast willen we de asielzoekers in deze vorm van opvang enige stabiliteit geven, we werken daarom niet mee aan opvanglocaties die slechts enkele dagen of weken open kunnen blijven. Tot slot stellen we minimale kwaliteitseisen, we willen pas in uiterste nood mensen opvangen in sporthallen en andere locaties die niet geschikt zijn voor bewoning.

Wat kunt u van ons verwachten?

Ondanks het stoppen van het project FVT, blijven wij ons inzetten voor de doelen die beoogd waren met dit project. Voor dit moment hopen wij u met deze brief hierover voldoende geïnformeerd te hebben. De komende tijd zullen wij u op de hoogte houden van ontwikkelingen, maar het komende jaar kunt u in ieder geval een aantal zaken van ons verwachten:

- Voorstellen voor ontwikkeling Laarhove, centrum Eelde en vrijkomende locaties in Eelde en Paterswolde en andere initiatieven voor woningbouw
- Een voorstel voor de realisatie van flexwoningen
- Een voorstel voor de realisatie van een permanent AZC

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders

P. Koekoek
gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Deze brief is digitaal geparafeerd en daarom niet ondertekend.